

ma, u kojoj se ovako tuži: »Neprekidno Sveta Stolica prima veoma ozbiljne vijesti o bolnoj sudbini Crkve u meksikanskoj republici, gdje se pod himbenim plaštem tobožnje zakonitosti provodi pravo progono-
stvo katoličke Crkve sa strane onih, koji drže u ruci vlast nad tim sažaljenja vrijednim narodom... Dok se izaslanicama drugih vjero-
ispovijesti daje najveća sloboda, uskraćuju katolicima tu slobodu, i to na način, koji bi obeščastio svaki prosvijetljeni narod. U istinu meksikanska vlada uporno ne samo da ne dopušta prisutnost papina delegata, već je tako daleko pošla, te je pod krivim i klevetničkim izlikama izagnala apostolskog delegata Msgra Caruanu. Osim toga i dalje istjeruju iz zemlje strane svećenike i redovnike pa i same Se-
stre, i to tako nečovječno, kako bi se jedva moglo postupati sa prostim zločincima. Nisu se pače ni žalili, samovoljno ograničiti broj urode-
nih svećenika meksikanskih kao i broj biskupija; zatvorili su zavode i sjemeništa i stavili su svećenicima kod vršenja njihove vlasti uvjete, što ih u savjesti svojoj ne mogu primiti. Državne oblasti zaposijedaju crkve, lišene njihovih svećenika, pod izlikom, da su zapuštene«.

P. B.

Naše se vrijeme vraća u pogansko nećudoređe.

Prigodom nedavnog katoličkog kongresa u Bratislavi (Breslau) papa je dne 12. augusta 1926 na pozdrav predsjednika i pripravnog odbora kongresa brzojavno dao oduška svojoj zahvalnosti i svom oduševljenju za ciljeve toga kongresa kao i za živu vjeru i poslušnost revnih vratislavskih katolika. Naročito se veselj papa, što kongres ide za tim, kako bi se jedared obuzdali ljudi našega vremena, koje se vraća u pogansko nećudoređe. Jedino će tako poći za rukom, da se među narodima uspostavi kraljevstvo Isusa Krista, koje »jedino može donijeti željkovani mir i prouzročiti svaku sreću«.

Doista naše se vrijeme vraća u pogansko nećudoređe.

Papa ni najmanje nije slijep za priznavanje velikog dobra, što se i danas čini u svijetu. Rado on konstatuje paradoksnu činjenicu o tolikom broju modernih svetaca i svetica usred ovog pokvarenog svijeta. Diljem prošle svete godine i svakom drugom prigodom. On je u svom neporušivom optimizmu hvalio i sokolio svakj dobri pot-
hvat na vjerskom, ćudorednom, socijalnom i prosvjetnom polju, tra-
žeći doista vječnu i zemaljsku dobrobit svih naroda po »miru Kri-
stovu u kraljevstvu Kristovu«. Ali ga optimizam njegov ne priječi,

da sa visoke straže Vatikana kao »čuvar u noći« (Is. 21, 11.) pažljivo prati sve što se događa, i da za vremena upozori pojedince, obitelji i narode na požar, koji je tu i tamo već buknuo te propašću prijeti modernom društvu.

U ostalom nije on jedini, koji veoma zabrinuto gleda u budućnost modernih naroda. Između mnogih drugih n. pr. vrlo uvaženi sveučilišni profesor švicarski Dr. grof Gonzague de Reynold (Bern) usvaja pesimistične riječi, što ih Chateaubriand već odavna između revolucija od 1830. i 1848. napisao, »kao da su za nas napisane«: »Stari zapadni poredak izumire; ništa više nema opstanka: Nijeće se auktoritet iskustva i starosti i porijekla i duha, nadarenosti i kreposti, sve se nijeće. Neki se penju na gomilu ruševina i odanle trube kao tobožnji divovi, pa se kotrljaju niz ruševine — kukavni patuljci... Mase bezimene komešaju se a ne znaju zašto, poput sredovječnih narodnih buna, gladom izmorena stada, koja ne poznaju više pastira, trče gore dolje bez obzira te preziru mudrost svoga pastira, što su ga sunce i bure utvrdili u kušnjama. U životu zajednice sve je danas prevrtljivo: ništa danas ne vrijede religija i moral, ili svaki to danas tumači prema svojim hirima. ...Iza barbarskih navala zaredaše navale (subjektivističnih) ideja: kultura sadašnjosti, koja je već u rasulu, propada sama po sebi. ...U onoj mjeri, u kojoj prosvjeta prodire u niže slojeve, ovi otkrivaju tajnu ranu, koja izjeda današnji bezbožni društveni poredak. Preveliki jaz i nerazmjerje između životnih uvjeta i imanja raznih ljudi dalo se je snositi, dok je ostalo sakriveno, (i dok je u siromaka bilo žive vjere i nade u vječna dobra). Ali čim se javno saznalo za ono razmjerje (u bezvjerskim masama), nije se više mogao odvratiti smrtni udarac. Kušajte samo, da onog siromaka, koji je naučio čitati te je izgubio vjeru, uvjerite, da se on ima odati u sudbinu svoju, da ima trpjeti svaku nestašicu, dok se susjed njegov hvasta svakojakim preobiljem: konačno ne ćete znati drugog izlaza, nego da ga ubijete, (ako ga ne vratite na put žive vjere)... Materijalno se stanje (na oko) diže, duševni napredak (na oko) raste, pa ipak narodi propadaju, mjesto da bi procvatili. Odakle ta opreka?... Odatle što smo toliko izgubili u pogledu moralnoga poretka. Duševna pokvarenost, gora od osjetne, smatra se nužnim rezultatom; nije ona više žalosno vlasništvo nekih pokvarenih ljudi — postala je javna baština... Tako možemo protumačiti rasulo društva i nadutost pojedinaca. Kad bi moralno čuvstvo raslo u razmjerju sa duševnom nabrazbom, imali bismo ustuk, a ljudstvo bi se razvijalo bez pogibelji. Ovako pak protivno biva: Sve više potamnjuje razlikovanje dobra i zla, što se razum više (jednostrano) prosvjetlijuje; savjest zakržljuje u onoj mjeri, u kojoj se ideje proširuju. Da, društvo će propadati. — Sloboda, koja bi mogla spasti svijet, ne može napredovati, jer je nestalo u masama i u vodama oslona njezina, vjere. Red se ne može

ukorijeniti, jer ga razuzdanost misli pobija. Današnji svijet, svijet bez posvećenog auktoriteta, kao da je postavljen između dvije nemogućnosti: između nemoguće prošlosti i nemoguće budućnosti... Moderni svijet utvara sebi, da će doći do jedinstva svih naroda i stvoriti iz svega roda ljudskog jednog ciglog čovjeka... Dobro, ali zar ne će propasti čitav niz posebnih kreposti, kad se i opće daleko rastanje i razdijele? ...Kako će izgledati »općenito društvo«, u kojem nema više pojedinih narodnosti, ili koje će biti sve ovo skupa? Pod kojim jedinstvenim zakonom i pravilom moglo bi to društvo živjeti? Kao što se danas bolesnici, da ublaže svoje bolove, valjaju u mulju blatnom, tako će onda sve u jednoj istoj močvari rovati poput mirnih gmazova...«*)

Dr. de Reynold pita, da li smo već tako daleko došli. »Još nismo, veli, ali smo svojski napredovali na tom putu...«

Isto potvrđuje sveti Otac Pijo XI., samo sa višega stanovišta, kada veli, da »naše vrijeme natrag pada u poganski nemoral.«

Da on ni malo ne pretjeruje, to se više osjeća u svagdanjem životu, nego što se izričito priznaje, premda se tu i tamo također javno razmeću poganskim idealima. Koju se zapovijed dekaloga još i danas općenito poštuje? Zadnjih godina digli se u engleskim protestantskim sektama glasovi, koji zahtijevaju tobožnju reformu samog dekaloga, jer da nije više savremen. Mislim, da se stari poganski narodi kraj svega kumirstva svoga nisu toliko ogriješili oholim prezirom i nijekanjem božanstva, koliko moderni svijet svojim ludim ateističkim i panteističkim nazorima. Bogumrske psovke, hvala Bogu, sve više nestaje u nekim romanskim narodima hvale vrijednim zauzimanjem svih krugova i slojeva pučanstva i praktičnim mjerama. I kod nas je izašao javni protest protiv psovke, potpisan od elite naše inteligencije. A što se praktično poduzelo u tu svrhu? Gore psuju danas sama djeca i ženske kod nas, nego lopovi prije dvadeset godina. Koji se razmjerno još najviše čuvaju psovke protiv Boga, to su — Turci. Aferim im bilo u ovom pogledu! Čisto sam se stidio nedavno kao katolički svećenik među kršćanskim suputnicima na željeznici, kad je čestiti musliman, momak od oka iz Novog Pazara, naglo javno ustao u kupe-u i svom žestinom prosvjedovao protiv toga, što se kršteni neljudi drznuli pred njim opsovati Gospodina Boga. Na žalost i mnogi se naši nazovi-katolici već privikli na te užasne psovke kao na stvar, bez koje se ne može živjeti. Kamo smo došli?

A je li išta bolje u pogledu ljubavi i pravednosti prema bližnjemu? Mislim, u staropoganskoj rimskoj republici bilo je više čuvstva pravednosti nego u mnogim modernim ljudima. Bilo je tada mnogo

* Iz spisa »Mémoires d'Autre-Tombe«. V. Schönere Zukunft 1926., 1220.—1221.

robova, manje dakako u republici, nego kasnije u vrijeme raskalašenog rimskog carstva. A danas ko će izbrojiti bijelo roblje? Ko će dovoljno ožigosati najsramotniju trgovinu s tim bijelim robljem? — Pogani izlagali su i izlažu nejaku i kržljivu djecu. A novopoganski svijet zar ne radi puno gore, kada već javno u nekim stranim parlamentima zahtijeva, da zločinci svojevoljnog pometanja djece ostanu nekažnjeni? Stari su pogani bili, kako veli apostol Pavao, ljudi bez čuvstva, bez milosrda. Ali ni malo bolji nisu oni moderni pogani, kojima je »il sacro egoismo« (Salandra), t. j. po riječima pape Benedikta XV. »questo maledetto egoismo« vrhovno načelo i najveća svetinja. Gadni moderni plesovi, pogubni filmovi, besramna ženska moda, neredi ženidbenog života u čem zaostaju za stariim poganstvom? — A što da rečemo o štampi modernoj? Nije li ona pretežnijim dijelom danas »velika grješnica, koja je pokvarila svijet« (Otkriv. 19, 2)? — I pogubna društva moderna, koja tolikom mržnjom navaljuju na Krista i na Crkvu njegovu te tako sustavno **štre** nemoral i razuzdanu slobodu za svako zlo, sapinjuć jedino slobodu za dobro, jedva nalaze premca u starom poganskom društvu.

Doista, »naše se vrijeme vraća u poganski nemoral«. Spasenje je jedino povratak »miru Kristovu u kraljevstvu njegovu«. **P. B.**

		SMJERNICE KATOLIČKIH NAČELA I RADA		
---	---	---	---	---

Skauti pripadaju Katoličkoj akciji. »Osservatore romano« piše 27. rujna, da katolički skauti pripadaju Katoličkoj akciji.

Nekršćanski kapitalizam. Švicarski su biskupi izdali zajedničko pismo prigodom dana molitve svoje domovine. Tu vele i ovo: »Materijalistički je duh rodio nekršćanski kapitalizam. Tada započe da vlada neobuzdana pohlepa za imanjem u službi egoizma. Ljudi se često nijesu obazirali na pravednost i ljubav spram bližnjega i tako nijesu marili za druge dijelove puka ni za cjelinu naroda. Radi toga se zaoštriše socijalne opreke, duh zajednice iščeznu i pojaviše se neprestane pogibelji. Protiv toga kapitalizma ustadoše tobožnji neprijatelji njegovi: komunizam i socijalizam. No i ovi stoje na istom materijalističkom temelju.«

Država i neposjednici. Isti biskupi u spomenutoj poslanici vele: »Država postoji za sve ljude, pa neposjednici nijesu manje državljani nego li posjednici. To vrijedi po naravnom pravu. Dapače država se mora upravo za neposjednike brinuti, jer si bogati mogu i sami da pomognu, a neposjednici su upućeni isključivo na državnu pomoć.«

Katolički glumci. U rujnu su američanski katolički glumci imali svečani svoj banket u New-Yorku. Bilo ih je nazočnih do 1700. Kardinal je